

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Філологічний факультет
Кафедра української мови імені проф. Івана Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана філологічного
факультету

Роман КРОХМАЛЬНИЙ

“30” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українське мовознавство в іменах

освітній рівень	перший (бакалаврський)
галузь знань	03 Гуманітарні науки 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	035.01 Українська мова та література 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) (шифр і назва спеціальності)
освітня програма	Філологія (Українська мова та література) Середня освіта (Українська мова і література)
Факультет	філологічний

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Українське мовознавство в іменах** для здобувачів освіти спеціальності 035.01 Українська мова та література 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
(назва навчальної дисципліни)

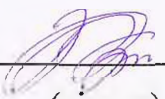
Розробник: Мосур О.С., доцент, кандидат філологічних наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри української мови імені проф. Івана Ковалика

Протокол від “ 29 ” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(Купчинська З.О.)

(прізвище та ініціали)

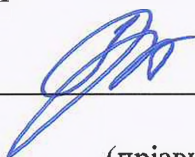
«29» серпня 2022 р.

Робочу програму ухвалила Вчена рада філологічного факультету

Протокол від “30 ” серпня 2022 року № 1

“30” серпня 2022 року

Голова

(підпис)

(Крохмальний Р.О.)

(прізвище та ініціали)

©Мосур О.С., 2022 рік

Мета спецкурсу – охарактеризувати праці видатних мовознавців різних українських наукових шкіл.

Завдання: проаналізувати розвідки лінгвістів, які працюють у різних мовознавчих дисциплінах; охарактеризувати мовознавчі погляди Івана Франка; вивчити історію кафедри української мови імені професора Івана Ковалика Львівського національного університету імені Івана Франка та історію Львівської мовознавчої школи; окреслити особливості досліджень Львівської наукової мовознавчої школи.

1. РІВЕНЬ СФОРМОВАНОСТІ ВМІНЬ ТА ЗНАНЬ

Шифр умінь та змістових модулів	Зміст умінь, що забезпечується
1. Історія кафедри української мови ім. проф. І. Ковалика Львівського національного університету ім. І. Франка. Іван Франко як мовознавець.	Студенти повинні вміти: назвати історичні передумови та рік заснування кафедри української словесності Львівського університету; назвати прізвища відомих українських мовознавців, які працювали і працюють на кафедрі української мови; окреслити основні напрямки наукової діяльності кафедри української мови імені професора Івана Ковалика; назвати праці І. Франка, які показують його хист як мовознавця, охарактеризувати спектр мовознавчої проблематики статей І. Франка.
2. Різномасштабні дослідження українських мовознавців.	Студенти повинні вміти: назвати відомих лінгвістів, дослідження яких присвячені аналізу окремих питань фонетики, лексикології та лексикографії, словотвору, морфології, синтаксису української мови, а також – історії української мови, ономастики, лінгводидактики; аналізувати наукові статті, монографії; систематизувати опрацьований матеріал.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційний курс

Шифр змістового модуля	Назва змістового модуля	Кількість аудиторних годин
1	Історія кафедри української мови імені професора Івана Ковалика Львівського національного університету імені Івана Франка. Іван Франко як мовознавець. Передумови заснування кафедри української мови і літератури. Омелян Огоновський та Олександр Колесса як очільники кафедри. Мовознавчі дослідження Івана Франка. Наслідки українсько-польської війни 1918–1919 років для українознавчих кафедр. Діяльність кафедри у 1939–1941 роках: Василь Сімович. Післявоєнний період: Петро Коструба, Іван Чередниченко. Внесок Івана Ковалика у розвиток	10

	кафедри. Діяльність кафедри у 1974–2016 роках. Сучасні дослідження на кафедрі української мови імені професора Івана Ковалика.	
2	Різноаспектні дослідження українських мовознавців. Українська фонетика і фонологія в іменах. Фонологічна концепція П. Коструби. Учені Львівської фонологічної школи. Світочі української лексикології і лексикографії. Історична лексикографія (Б. Грінченко, Є. Тимченко). Видатні діалектологи України (К. Михальчук, І. Зілінський, І. Верхратський, В. Ганцов). Дослідники південно-західних говірок (М. Онишкевич, Я. Закревська, Н. Хобзей та ін.). Ономастика в Україні: персоналії. Дослідники української антропонімії (Ю. Редько та ін.), топонімії (Д. Бучко, Ю. Карпенко, З. Купчинська та ін.), мікротопонімії (І. Чеховський). Сучасні напрями ономастичних студій: конотоніміка (Г. Лукаш), літературна ономастика (Л. Белей та ін.), фреймова, когнітивна ономастика (О. Ю. Карпенко та ін.). Українська морфеміка і дериватологія в іменах. І. Ковалик – засновник Львівської дериватологічної школи. Українська морфологія в іменах. В. Горпинич, І. Кучеренко, І. Вихованець, К. Городенська. Дослідники синтаксису української мови. К. Шульжук, А. Грищенко, А. Загнітко, Н. Гуйванюк. Історія української літературної мови в іменах. І. Огієнко, В. Німчук, П. Плющ, В. Русанівський. Українські лінгводидакти. М. Шкільник, Г. Передрій, М. Пентилюк, Н. Захлюпана.	22

2.3. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Мовознавча діяльність Я. Головацького.	2
2.	Я. Рігер – учень Я. Янева.	2
3.	І. Чередниченко – дослідник стилістики української мови.	2
4.	Ономастичні дослідження І. Франка.	2
5.	Фонологічна концепція Н. Тоцької.	2
6.	Термінологічні дослідження: Т. Панько.	2
7.	Б. Кобилянський як діалектолог.	2
8.	Львівська ономастична школа.	4
9.	Основні ідеї основоцентричної дериватології В. Грещука.	2
10.	Морфологічні дослідження О. Безпояско.	2
11.	С. Бевзенко – дослідник синтаксису української мови.	2
12.	Науковий доробок Ю. Шевельова.	2
13.	І. Слинько-лінгводидакт.	2

3. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ПІДРУЧНИКІВ, МЕТОДИЧНИХ ТА ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Рекомендована література

Базова

1. Довбня Л. Е., Товкайло Т. І. Історія українського мовознавства в іменах: навч. посіб. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – 171с.
2. Загнітко А. П. Історія українського мовознавства в особах : [навч.-навч. посіб.] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – Ч. 1. – 184 с.
3. Захлюпана Н., Кочан І. Українська лінгводидактика в іменах: словник-довідник / Ірина Кочан, Ніна Захлюпана. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 238 с.
4. Львівський національний університет імені Івана Франка: encyclopedia: [в 2 т.] / [видавнича рада: І. О. Вакарчук (голова) ... [та ін.]. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011–2014. – Т. 1 (А–К). – 2011; Т. 2 (Л–Я). – 2014.
5. Репресовані мовознавці: збірник наукових праць / [редкол.: Н. І. Бойко ... [та ін.]; Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя. – Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2010. – 103 с.
6. Розвиток мовознавства в УРСР. 1967–1977 / Відп. ред. І. К. Білодід. – К.: Наукова думка, 1980. – 248 с.
7. Шевельов Ю. Портрети українських мовознавців / Юрій Шевельов, Українська Вільна Академія Наук у США, Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Київ: КМ Академія, 2002. – 128, [2] с.: іл.

Допоміжна

8. Білоус М., Терлак З. Василь Сімович (1880–1944): Життєписно-бібліографічний нарис. – Львів: Вид-во «Вільна Україна», 1995. – 179 с.
9. Галенко І. Загальнолінгвістичні погляди професора І. Ковалика (1907–1989) / Іраїда Галенко // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 49–55.
10. Гринчишин Д. Проблеми дослідження історії української мови у Львівському університеті / Дмитро Гринчишин // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 65–74.
11. Захлюпана Н. Методика викладання української мови на філологічному факультеті / Ніна Захлюпана // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 75–80.
12. Зубрицький М. Іван Франко і Львівський університет / Михайло Зубрицький // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 190–193.

13. Іван Огієнко [Незабутні імена української науки]: Тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 110-річчю від дня народження професора Івана Огієнка (26–27 травня 1992 р.). – Львів: ЛДУ, 1992. – Ч. II. – С. 122–250.
14. Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: Матеріали міжнародної наукової конференції. – Львів: Світ, 1998. – 872 с.
15. Качмар В. Українці у Львівському університеті: боротьба за національну вищу школу / Володимир Качмар // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 2. – С. 616–627.
16. Київський національний університет імені Тараса Шевченка: Незабутні постаті / [Авт.-упор. О. Матвійчук, Н. Струк; Ред. кол.: В. В. Скопенко, О. В. Третяк, Л. В. Губерський, О. К. Закусило, В. І. Андрейцев, В. Ф. Колесник, В. В. Різун та ін.]. – Київ : Світ Успіху, 2005. – С. 200–202.
17. Коструба П. П. Фонетика української літературної мови. Ч.1 – Львів, 1963.
18. Коструба П. П. Фонетика, фонологія і морфонологія (їх предмет і місце в науці про мову) // Методологічні питання мовознавства. – К., 1966. – С. 93–104.
19. Кочан І. Науковий доробок професора Т. Панько / Ірина Кочан // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 100–105.
20. Листування Івана Франка та Бодуена де Куртене / [переклад листів Бодуена де Куртене, підготовка до друку, вступна стаття і примітки Василя Ґрещука]. – Івано-Франківськ: Плай, 2008. – 92 с.
21. Мацюк Г. Лексико-граматичні ознаки іменників у граматиці Я. Головацького / Галина Мацюк // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 122–132.
22. Микитюк В. Агатангел Кримський та Омелян Огоновський / Володимир Микитюк // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 132–135.
23. Нариси з основоцентричної дериватології [Текст] / В. Ґрещук [і ін.]; ред. В. Ґрещук; Прикарпатський національний ун-т ім. В. Стефаника, Ін-т українознавства, Прикарпатський дериватологічний центр ім. Івана Ковалика. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. – 348 с.
24. Німчук В. Періодизація як напрямок дослідження генезису та історії української мови // Мовознавство. – 1998. – №1. – С. 3–15.
25. Огієнко І. (Іларіон). Історія української літературної мови. – К., 1995.
26. Панько Т. І. Українське термінознавство : [підручник] / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів : Світ, 1994. – 216 с.
27. Плющ П. П. Історія української літературної мови. – К., 1971.
28. Полюга Л. Українські історичні словники в контексті слов'янської лексикографії // Проблеми слов'янознавства. – Вип. 51. – 2000. – С. 195–198.
29. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К., 2001.
30. Салига Т. Українська словесність у Львівському університеті: минуле та сучасне / Тарас Салига // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри

української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 3–9.

31. Сімович В. Праці у двох томах. Том 1: Мовознавство / Упорядкування і передмова Людмили Ткач. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2005. – 520 с.

32. Скаб М. Дмитро Бучко – зразок українця, вченого, учителя та сім'янина (Спогади учня) / Мар'ян Скаб // Наукові записки ТНПУ. Серія: Мовознавство. – Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – Вип. II (24). – С. 6–8.

33. Терлак З. Експериментальні дослідження з фонетики у Львівському університеті / Зеновій Терлак // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 140–143.

34. Тіменик З. Іван Огієнко (митрополит Іларіон): Життєписно-бібліографічний нарис / Відп. ред. О. Купчинський. – Л.: НТШ, 1997. – 228 с.

35. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія. – К., 1981.

36. Тоцька Н. І. Голосні фонемі української літературної мови. – К., 1973.

37. Українська мова: Енциклопедія. – К.: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. – 752 с.

38. Фаріон І. Ономастичні дослідження у Львівському університеті / Ірина Фаріон // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 1. – С. 143–148.

39. Феллер М. Зіставлення української та єврейських мов у працях І. Огієнка (на сторінках журналу «Рідна мова») / Мартен Феллер // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23–25 жовтня 1998 р.). – Львів: Світ, 1999. – Ч. 2. – С. 441–448.

40. Франкіана Василя Сімовича / Упоряд., передмова та приміт. М. Білоус і З. Терлака. – Львів, 2004. – 234 с.

41. Хобзей Н. Діалектна лексикографія сьогодні / Н.В.Хобзей // Укр. мовознавство. – 2008. – Вип. 38. – С. 254–256.

42. Шевельов Ю. Нарис сучасної української літературної мови та інші лінгвістичні студії (1947–1953). – К.: Темпора, 2012. – 664 с.

4. КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		Сума
Змістовий модуль 1 50 балів	Змістовий модуль 2 50 балів	100

Історія кафедри української мови ім. професора Івана Ковалика Львівського національного університету ім. І. Франка. Іван Франко як мовознавець	Різноаспектні дослідження українських мовознавців	

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

- Творчі проєкти (з презентаціями)
- Тестування
- Колоквіуми

Автор

(підпис)

/Мосур О.С./

(прізвище та ініціали)